

RESNICA

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna šte. 20 h.

Uredništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.

Upravništvo:
Zadr. tiskarna, Ljub-
ljana, Dunajska c. 7.

Čim bolj te sovražniki oblivajo s smradom obrekovanja, tem pogumnejše nastopi! Stisni nos in — skoz!

Dr. Karel Lueger.

Slovenska somoodločba.

Naše javno življenje se nahaja sedaj v vrtincu, in dolžnost vsakega rodoljuba je, da dobro premisli, kako se naj čolnič slovenskega naroda kreče, da iz tega vrtinca pride ne samo nepoškodovan, ampak da na našem čolniku pripeljemo tudi kaj sadov iz te krvave žaloigre za naše bodoče narodno življenje.

Tu ni mesta za bobneče fraze in za divje fantazije, ampak do veljave mora priti hladni in računajoči razum, ki mora s prevdankom pretehtati vse možnosti, po katerih je mogoč za naš narod kak resničen dobiček. Vse naše narodno življenje se nahaja sedaj v neki nervozni občutljivosti in vznemirjenosti, ki je za trezno sklepanje najnevarnejše razpoloženje. Kar čitamo dan na dan v naših dosedanjih dnevnikih, so neizkušene in samo na trenutni efekt proračunane tirade tintnikov in peresnikov, ki so od resničnega življenja in od dejanskih razmer tako oddaljene, kakor zvezde od zemlje. Kar beremo v listih, je bolj podobno navdušenim napitnicam v pesniško razpoloženi družbi, kakor pa političnim razmotrivanjem, ki naj kažejo narodu pot do pametnega dela.

Vojska je razburila strasti in vžgala pričakovanja. Svoje dolžnosti in odgovornosti se zavedajo politik pa se ne da voditi niti od pesniškega navdušenja niti od zlatih sanj. Pravi politik se ne sme nikdar vprašati, ali so njegove besede vabljive in prijetne za uho, on ne sme hrepeneti po priznanju lepih deklic v narodnih nošah, ampak on mora za vsako svojo trditev

imeti zavest, da ni izgovorjena tjavendan za plosk in odobravanje, ampak da bo prestala svojo preizkušnjo tudi na občutljivi tehnični istinitega uspeha.

Mi predložimo vsem slovenskim politikom vprašanje, ali so se dali in se še dajo voditi od tega prevdanka, ki je edino in pravo merilo za zdravo politiko?

Ta prevdarek pa bodi predpogoj za tisto narodno somoodločbo, ki je v tem trenutku stopila pred nas in zahteva jasen in odločen odgovor!

Mi nismo pravega odgovora na to najvažnejše narodno vprašanje našli doslej niti pri novi Slovenski Ljudski Stranki, niti pri Jugoslovanski Demokraciji. Megla, kamor pogledamo! V megli pa se potnik ne more odločiti za pravo pot. Te megle pregnati bodi naloga pravih rodoljubov!

Načelo figamoštva.

Zasluga mladine je, da so vpeljali v naše javno življenje načelo — **figamoštva**. Novo in „lepo“ načelo, vredno „idealnega stremljenja“, s katerim se sami hvalijo — značajni figamožje.

Z ravno tako zlobno kakor otročje — bedasto gonjo so vjeli nekaj občinskih zastopov, da so zabredli v obžalovanja vredno nedoslednost, napovedati vojsko posameznim uglednim osebam kot končno plačilo za — njihove zasluge. Kaj podobnega še svet preje ni bil videl. V tem oziru so mladini docela originalni. —

Zapeljanim dobrovernim občinskim možem nič ne rečemo. Oni so žrtev laži in

zmote. Ž njimi vred žalibog tudi njihove občine, katerim je bilo v čast, če so imele častnega občana, ki je svojo vrednost dokazal z mnogoletnim poštenim delom za ljudski blagor.

Da pa so mladini uveljavili v našem javnem življenju načelo figamoštva, se prav nič ne čudimo. Iz tega načela ven se je sploh rodil razkol v nekdanji S. L. S. — Brezstidno izdajstvo je temelj vsega mladinstva. Ljudje, ki jih je stranka zredila in preskrbela, so začeli rovat zoper stranko, so izdajali in predajali njena načela, so izdajali zaupne pogovore in posvete iz kroga stranke Nemcem, vladi in liberalcem, so dosledno prezirali veljavne strankine sklepe, se niso sramovali nobene laži, nobene lopovščine, nobenega izdajstva, nobene denunciacije — skratka, vse je bilo dobro, da je le škodovalo stranki, ki je te mladine pestovala in zredila.

Mej glavnimi mladinskimi kričaji so ljudje, izmed katerih je vsak sprejel dobrote iz rok — dr. Šusteršiča. — Marsikateri se ima njemu zahvaliti za to kar je. Ti so najhujši, najbolj strupeni, najbolj lažnjivi in lopovski; najbolj perfidni. —

To so pravi, načelni figamožje, ki so osramotili našo deželo, naš narod in posamezne občine z drugod nepoznatim načelom figamoštva, ti so velika sramota našega naroda in naše dežele — sama gofla, sam lažnjiv jezik, sama strupena strast, sama perfidija, a **nikjer nič resnega dela**. Njimi se gre le za njihov „prav“, to je za njihovo korist, — za drugo se ne zmenijo. Laž za lažjo se jim dokaže, ne zmenijo se

LISTEK.

Cyriel Buysse:

Drago odkupljena.

Vaška zgodba. — Iz zbirke holandskih povesti.
Dalje.

Pol ure hoda od njegovega samotnega doma je stalo na rodovitni ravnini selo s samimi lepimi, velikimi in bogatimi kmetijami in sadnimi vrtovi. Skoro vsak dan je hodil mimo lepo pobeljenih hiš, visokih skednjev in hlevov, mimo starih, grčavih, pod težo sadja šibečih se dreves, mimo sočnatih, s solčno lučjo oblitih travnikov, mimo toliko rodovitnosti in krasote. In na tistem je žalosten primerjal vse to z lastno revno kočjo, s svojim neveselim življenjem in vso svojo revščino.

„O, kako lepo je tu vse, in kako srečni so bogati kmetje, ki morejo tukaj živeti,“ mu je bilo v duši.

Toda v njegovem srcu se nista zganili zavist in nevoščljivost, le nezavestno čustvo veselja nad toliko lepoto se je isknilo v njegovih občudujočih pogledih, kadar je govoril s premožnimi, rejenimi in veselimi kmeti:

„Joj, tu je res lepo! Tu imate pa zares lepa bivališča!“

In kmetje so se potem navadno samodopadljivo smejali in se zaničljivo z njim radi pošalili:

„Zakaj pa si tudi ti ne kupiš takega posestva, a, Kleve, z denarjem, ki ga zaslužiš pri naših kuncih?“

Kleve pa se ni mogel z njimi smejati. Odgovarjal je resno z mirnim pogledom svojih dobrih, poštenih oči, da ravno prav zasluži za preživljanje svoje družine; njegova edina želja da je, izkupati morda samo enkrat v kakem prav ugodnem letu toliko, da bi si za prebitek lahko kupil mlado kravico.

„No torej,“ mu je zaklical nekoč Trooster, eden najbogatejših in najbolj zadovoljnih kmetov, „hočeš li morda kupiti tu to telico?“

In pokazal je na mlado, belo kravo, ki je razposajeno skakala po vrtu in opletala z repom.

„Ko bi le imel denar! Da bi le imel vsaj nekaj desetec za to,“ je težko vzdihoval Kleve.

„Si moraš izposoditi,“ se mu je smejal Trooster, ki je bil ravno prav dobre volje.

Toda Kleve je zmajal z glavo in vzdihnil. Zima sicer ni bila slaba, tudi malo svotico

je že djal na stran, toda vendar še ni dovolj, in potem . . . dete, ki se bo kmalu rodilo . . . Oh ne, ne gre, pa ne gre, rajši ni hotel nič na to misliti, bilo je grdo od Troostera, tako ga skušati. In z obžalovanjem in zadovoljstvom je zopet opazoval mlado kravico na paši. Kako je bila lepo bela, s posebnimi rdečkastimi lisami pod očmi in na stegnih, in pa kako živa in zdrava. Oster vzduh po mleku in moškату, ki je šel od nje, je povzročal Kleveju slino v ustih. Gladil jo je rahlo po hrbtu in kot dober poznavalec, tipal pleča in ledje.

„No,“ se je smehljaj Trooster, „ali ti ugaja?“

„Pogodil si,“ je odgovoril Kleve nekako s svetim strahom.

„Kupi jo, tako Ti pravim, ti bo zelo koristila, 20 litrov mleka na dan . . .“

„Za koliko jo pa prodaš?“ — Po ceni je vprašal bolj iz radovednosti nego želje, kupiti jo.

„Petsto frankov (kron), sieferon (okroglo), plačaš pa mi v šestih mesecih,“ je dejal kmet odkritosrčno.

Kleve je pomislil za trenotek. Francoske besede, ki jo je pristavil kmet, sicer ni razumel, toda dozdevalo se mu je da pomeni:

za to, — naprej lažejo. „Vsaka laž je dobra samo da nam koristi“ — to je načelo, ki se ga drži mladinstvo. — In največje veselje obvlada ta krog, kadar jim dobroveren možakar nasede! — Poglavitno mladinsko načelo je **figamoštvo**. Boj značajnosti in doslednosti, boj moštosti in poštenju — strastna agitacija za figamoštvo, to je mladinsko delo sedanjega časa. — Figamožje so navrh — koliko časa še? —

Dr. Krek o skupnem delu z liberalci v narodnih stvareh.

Bilo je menda leta 1908 ali 1909, ko nas je bila večja družba pri dr. Krelu na Prtovcu. Gori so bili najodličnejši politiki stare Slovenske Ljudske Stranke. Pogovor je nanese med drugim tudi na takratni takozvani „narodni odbor“, ki se je zasnovo po septemberskih dogodkih, v katerega so stopili nekateri pristaši Slovenske Ljudske Stranke. Ta „narodni odbor“ je imel čisto ozek delokrog, v katerem sta imeli Narodno napredna in pa Slovenska Ljudska Stranka skupno delovati. Dr. Krek je z največjo jezo in ogorčenostjo obsojal vsako in tudi najmanjše politično skupno delo z liberalno stranko. Ko so si upali nekateri stari in premišljeni politiki nekoliko oporekati dr. Krelu, češ, v nekaterih narodnih stvareh bi se vendarle vtegnilo skupno delati zlasti v „narodnem odboru“ je on kategorično rekel: „Nikdar, nikjer in v nobenem oziru!“

Z njemu lastno zgovornostjo je razvijal v bistvu sledeče misli v vtelnjitev svoje trditve; škoda, da jih ne moremo čisto točno podati: „Takozvano narodno delo liberalcev ima svoj izvor v framazonstvu. Liberalizem je v svojem bistvu isto, kar framazonstvo. Njihov boj je naperjen proti Cerkvu in njihov cilj uničenje Cerkve. Če gremo stvari do dna, vidimo, da sta framazonstvo in liberalizem sad satanovega razdirajočega dela. Potemtakem je to, kar v narodnem oziru delata framazonstvo in liberalizem delo satanovo.“

Narodnostno idejo, kakršno danes zastopa liberalizem, je spravilo na površje v 18. in 19. stoletju francosko framazonstvo. Narodnost je po delu brezvercev postala sila, ki je polagoma vse življenje narodov začela prevevati. Narodnostna ideja je nekaj, s čemur se ljudje najlažje unamejo,

posebno v današnjih časih, in sicer unamejo tako, da pri tem pozabijo na vero in Boga.“

Tu je dr. Krek rekel; „Glej, kaj piše o tem dr. Mahnič v članku: „Deset poglavij narodnostnega katekizma!“ Naj tu citiramo par stavkov iz dotičnega dr. Mahničevega sestavka: „Čim bolj so se pa v politiki in v javnem življenju zatajevala verska načela, tem bolj je narodnost jela zasedati mesto, katero je nekdanj zavzemal Bog. Narodi morajo vedno imeti nekega „boga“, da dobivajo v njem najvišji absolutni razlog, s katerim morajo metafizično utemeljiti in pred pametjo ter vestjo opravičiti, kar počenjajo. Narodnost je v 19. veku postala bog-malik, kateremu je večinom služila politika, slovestvo zakonodaja.“

Dr. Krek je nadaljeval: „Temu nasproti je naše narodnostno delo zasnovano v naukih apostola Pavla, v naukih vere. Ima svoj izvor v ljubezni do naroda, ki izvira iz ljubezni do naroda, ki izvira iz ljubezni božje. Prijatelj, kako si moreš misliti le možnost stika narodnostnega dela, ki ima svoj početek v satanu z narodnostnim delom, ki izvira iz ljubezni božje?“

Zato je pa vsako narodnostno delo liberalcev od zla za narod. Liberalcev je postavil narodnost pred vero, tedaj stvarstvo pred Stvarnika in že to samo na sebi dokazuje, da ima svoj izvor v satanu. Narodnostno delo liberalcev je samo sredstvo v dosego končnega namena: pobiti Cerkev! Kdor liberalcu v narodnem delu pomaga, tisti mu pomaga doseči njegov končni cilj. Vsako sodelovanje je pa pomoč in vsak kdor z liberalci skupaj deluje, pomaga pobijati Cerkev, bodisi v mašem ali pa v velikem.“

Nekdo je opozoril dr. Kreka na to, da je njegova trditev na podlagi teh dokazov teoretično pač vtelnjena, da pa praktično ne vidi nobene nevarnosti za sodelovanje z liberalci vsaj v nekaterih ozirih. Tedaj je pa dr. Krek odvrnil tole: „Prijatelj, če je to teoretično prav, je izključeno, da ne bi bilo tudi praktično vtelnjeno! Glej, prej sem že rekel, da z nobeno stvarjo ne unameš ljudi tako lahko, kakor z narodnostno idejo. Pojdi v narodnostnih stvareh z liberalcem skupaj, pa bodo ljudje drli za vama čez drn in strn. Liberalni del tistih, ki bodo za vami tekli, bo ostal samemu sebi dosle-

den in se ne bo nič spremenil, ker ima za enkrat pred seboj samo narodnostno idejo, šel bo samo to pot. Tvoj somišljenik bo pa pri tem dirjanju za malikom, narodnost“ pozabljal svojega pravega Boga, ker ga bo pri tem motila narodnostna ideja.

Ti boš tekel kot voditelj skupno z liberalcem pred svojim ljudstvom samo toliko časa, dokler ne boš prišel v nasprotje s Cerkvijo. Tedaj se boš moral pa ustaviti. Kaj se Ti bo zgodilo? Ali Te bo masa ljudstva pomandrala in imela kot voditelja samo še liberalca, ali pa boš odskočil v stran in se rešil, pa bodo kričali in s prstom na Te kazali vsi: „Glej ga narodnega izdajalca, sredi pota nas je zapustil!“ Na en kot na drug način boš prišel ob ljudi, spravil boš ljudstvo v nasprotni tabor.“

Na vprašanje, kje bi se moral pravzaprav ustaviti pri tem dirjanju za narodnostjo, oziroma kje bi prišel v konflikt s Cerkvijo, je dr. Krek z nasmehom odvrnil: „Prijatelj, ali si pozabil, da se naši Cerkvu vedno očita da latinizira, da je protinarodna? Zahteva liberalizma in narodnega radikalizma je: „Cerkev bodi narodna, evangelij bodi naroden, naroden bodi Bog, narodno vse!“ Ali moreš taki zahtevi ustreči? Ti se moraš ustaviti, a ko bo ljudstvo prepojeno z narodnostno idejo, bo pozabljal, da je vera pred narodnostjo in bo zahtevalo, da se mu preustroji vera, da se mu preustroji cerkev v njegovem narodnem smislu. Da taka cerkev, taka vera ne bo več katoliška, je jasno! Prijatelj tako je in nič drugače! Nikdar in nikoli ne moreš brez škode za stranko s pozitivnim kršč. svetovnim naziranjem delati skupno s kako liberalno stranko.“

Tem svojim nazorom, ki jih je ob tej priliki dr. Krek razvijal, je ostal zvest skoraj do zadnjega časa, dokler ni pod ušesom razmer padel v nasprotni ekstrem. Kdo se ne spominja dr. Krekovih izrekov: „Boj na nož!“, dalje: „Vsak večer si vest izprašuj, če si zadosti sovražil liberalce in njih delo!“ i. t. d. Iz tega dr. Krekovega mišljenja je izviralo tudi njegovo posredovanje pri osrednji vladi, da se je razpustila „Slovenska Matica“. Bil je v dno duše prepričan, da je delo „Slovenske Matice“, kakor vse liberalno delo naperjeno le proti Cerkvu. Vedno se je spominjal izreka predsednika „Slovenske Matice“ dr. llešiča, da je katoliški shod nekulturna prireditvev. To je bilo dr. Krelu

brez pogajanja. Pa saj res ni bilo preveč za tako čedno žival; le zanjga je bilo preveč.

„Ne morem, ne morem, ne smem,“ je jecjal; komaj se je premagal in se obrnil proč od skušnjavke.

In iz nekega sramu, da ne bi kmet opazil njegove zadrege in obžalovanja, se je pri odhodu še krepko pošalil.

Potem pa jo je hitro odkuril, dočim bi bil premožni kmet kmalu od smeha počil nad takim Klevejevim humorjem.

* * *

Lepa bela telica kmeta Troostera Kleveju ni dala miru. V vsaki beli kravi na potu jo je zopet videl, ponoči je sanjal o nji.

O tem se je razgovarjal s svojo ženo. Napeto ga je poslušala, njeno hrepenenje pa je bilo ravno kot njegovo. Klevejeva žena je bila koščenege, suhege, pegastega obraza, po njem je bila svetla koža tako napeta, da so bile videti njene velike oči in široka usta kot razpoka in luknje. Zato je kazal njen obraz vedno izraz zmedenosti in bojazni, kakor da neprestano gleda strašne podobe. Grudi je imela upadle in pod kratko jopico so tičale suhe kosti; le spodnji del života je bil skoro preveč okrogel in težek, kot da se je zbrala v njem vsa moč njenega telesa.

„Da, da, ko bi le imeli krajcarje, ko bi le imeli dovolj denarja!“ je ponavljala venomer in tako odgovarjala na možovo vablivo opisovanje.

Toda nista storila tako, kot večina ljudi, ki gre modrovaje preko neprijetnih zaprek, da se jim izpolni vroča želja, temveč sta ostala mirna in dovolj modra, ker sta se uklonila sili razmer.

„Ne govori več o tem in pričakujva,“ je modro končal Kleve ter se začasno odklinal in odkimal z glavo.

* * *

Medtem se je poletje že nagibalo, in bližalo se je cerkveno žegnanje.

Jesensko solnce se je smejalo v svoji veličini in sipalo žarke na bogate kmetije, ki so se praznično oblekle, hoteč uživati veselje in zabavo semanjih dni.

Že navsezgodaj so pohajkovali kmetje v belih srajcah, kmetice pa so si nadele velike avbe s svetloplisanimi trakovi, da se je veter ponosno igral z njimi.

Na ravnini med bližnjim selom in kmetijami naj bi priredili letos konjsko dirko. To je bilo nekaj povsem novega, načrt kmeta Troostera, ki je bil ravnokar izvoljen za župana. Obenem je hotel tudi povabiti vaščane

na svoj dom, in zgodaj zjutraj že so sicer tako tiha, samotna pota oživila; v trumah so prišli ljudje od blizu in daleč, se sprehajali, postajali in gledali.

Kleve je bil radostno vznemirjen. Vedel je dobro, da bodo dirjali konji mimo njegove kočice in to priliko je spretno izrabil. Postavil je v senci gostih topolov mize, stole in klopi, preskrbel piva in bezgovega žganja ter naredil tako nekako okrepčevalnico. Pravzaprav tega ne bi bil smel, za to ni imel namreč nobenega dovoljenja, toda, kdo neki se bo baš zato brigal! Saj v bližini ni bilo nikake točilnice, ki bi nasprotovala, in župan Trooster se temu gotovo ne bo protivil.

Le poljski stražnik je stvar gledal malce postrani, toda Kleve mu je to bolezen hitro ozdravil s krepkim požirkom žganja; in zdaj je stal mož postave ter varuh javnega miru in reda s svetlim obrazom ob vhodu točilnice in skrbel za vzoren red.

To so lahko za Kleveja zlate urice. Morda celo toliko zasluži, da bo vendar mogel kupiti čedno kravico. Stal je zadaj za prvo mizo, živahno govoril in se glasno šalil z gosti, medtem ko je točil in stregel. Njegova žena in hči Irma pa sta stregli pri drugi mizi.

dovolj za brezobziren boj proti „Slovenski Matici.“

Enako brezobziren boj dr. Krekov je veljal sokolskim organizacijam. Tyrš, oče sokolstva je bil framazon, framazonska vsa češka in slovenska sokolska organizacija. Zato je dr. Krek v letih 1914 in 1915 ponovno posredoval pri vladi, naj se vsa sokolska društva razpuste, premoženje zaseže in raziščejo arhivi, v katerih je rekel, da se bo našlo vse polno spisov, ki kažejo na zvezo z velesrbsko propagando. Užaljen in ogorčen je bil, ker vlada ni tega njegovega nasveta upoštevala, nego je samo delovanje sokolskih organizacij ustavila. Marsikak priimek iz živalstva je dr. Krek privoščil članom vlade, ki niso bili za njegov načrt.

Tako je mislil, tako govoril in tako delal oni pravi dr. Krek, ki smo ga ravno zaradi teh njegovih idej visoko, visoko spoštovali! Naša naloga bo v smislu teh njegovih naukov svoje politično delo uravnati.

Sadovi pobratimstva.

Kurentov album l. 1918 „duhoviti“ šaljivi list, ki sta ga uredila Branimir Kozinc in V. M. Salar, v katerega so narisali slike Maksim Gaspari, Fran Podrekar, Hinko Smrekar, v katerega inserira Gospodarska zveza — je prinesel sledeče vrstice:

Ljubi Kurent!

Graška Tagéspost je imela pred kratkim sledeči oglas: „Zamenjam Mater Božjo z Jezuškom za mast“. — Če je že rajni svetopisemski oče Ezav zamenjal svoje prvenstvo za skledo leče, zakaj bi pa zdaj ne zamenjali nebeških stvarij, za posvetne. Lehko, da se kaj kmalu pojavi kje sledeča ponudba: „Zamenjam večno zveličanje za dobro kravico — mlekarico.“

V Novemestu izhajajo Dolenjske novice, kojih odgovorni urednik je Urban Horvat. Te Dolenjske novice so prinesle v številki 19. dne 9. maja 1918 sledeče vrstice.

Razvedrilo.

Oče naš, daj nam tri četrt kruha vsak dan in nasiti naše otroke. Odpusti nam naše dolgove in obrestuj jih s sedmimi odstotki vojnega posojila, da tudi mi odpuštimo našim vojnim dobičkolovcem. Raz-

Danes je moral Pierken varovati malo Seelevijo in predvsem paziti, da se obadva ne znajdetata pod konjskimi kopiti.

* * *

Prva skupina dirkačev je že oddirjala mimo: rdeči, stokajoči, kričeči, poteči se in z biči pokajoči kmetje na debelih, penečih se konjih v oblakih prahu.

Radostno vznemirjen je pritrkel Trooster s celp družbo bogatih kmetov in kmetič k točilnici, da bi pili in se poveselili radi sijajnega uspeha te slavnosti. Opazoval je, kako dobro kupčijo bo napravil Kleve, in mu zaklical med smehom tako glasno, da je odmevalo.

„No torej? ... Ali ne bo šlo še kmalu? Prideš li jutri po telico? Včeraj so mi ponujali zanjno že šeststo frankov, toda tebi je še vedno naprodaj za petsto frankov, sietron (okroglo). En mož, ena beseda!“

Kleve se je tresel ... bo že ... bo že, še par takih ur ... potem morda jutri ... kdo ve ...

„Saj ja nimam nič krme za njo,“ je šaljivo zavrnil kmeta in si z rokavi brisal znojni obraz.

„Te se ne manjka. Saj jo lahko paseš ob mojem travniku,“ je vpil Trooster in se

svetli naše oblasti, da spoznajo, kako se kaznuje vojne oderuhe na zemlji in kako hrepeni lačno ljudstvo po moki, krompirju in ne pelji nas v skušnjava obupa, temveč reši nas vsega hudega: kuge, lakote, vojskel Komentar in potreben.

Resnica z dežele.

Ugleden prijatelj z dežele nam piše: Prebiram rad „Resnico“ in tudi ljudje pravijo, da je tako lahko razumna za kmeta in prijetna za brati. Pravica, pamet in resnica je na Vaši strani, zatorej zadostuje, da vse lepo mirno utemeljite brez nepotrebnih osebnosti, in resnica bo morala zmagati. Seveda bomo morali tudi čakati, zakaj zdaj so vsi Slovenci v deliriju, zdaj se pa tudi vidi, kako kratkovidni so naši ljudje; ne mislijo daleč in ne poznajo zgodovinskega razvoja.

Ljubljanski profesor je pisal za samoodločbo narodov! To je lepo a jako naivno. Kakor socialdemokrati zahtevajo enakost vseh ljudi in ne pomislijo, da so ljudje različni po talentih, po značaju, po zmožnostih, tako tudi ti samoodločbarji ne pomislijo, da so tudi narodi jako različni med seboj, eni konservativni do skrajnosti (Španci), drugi delovni, pa zopet eni kmetskega poklica, drugi bolj industrielni, kakor je pač tudi njegova zemlja in fiziološka narava. Zato bo tudi velik narod, ki je industrielen, vedno silil na zunej, med tem ko drugemu nič ne bo do prometa in do velikih trgovskih zvez. Eden narod je podjeten, drugi bolj flegmatičen in bo vedno prvi silil v drugega, kjer mu bo kazalo. Zato se meni zdi zelo otročje za vse narode zahtevati enakost v vseh rečeh. Anglež na primer ne bo nikdar nehal za kupčijo hoditi po celem svetu, med tem so narodi, ki čepe le na svojem kraju. Velja pač tudi za narode beseda evangelija, da je eden prejel 5 talentov, eden dva, in eden samo enega. Bog pa hoče, da vsak narod porabi vse svoje talente. zato je pa tudi naravna posledica tega, da si marljiv narod še drugih 5 talentov pridobi, drugi pa, ki je prejel le dva, le zopet dva, ne pa 5 kakor prvi. Wilsonova zahteva po samoodločbi je toraj le vaba za narode v Avstriji, ne pa za Ameriko in Anglijo, v resnici ima le namen: če se proglasi načelo samoodločbe, nastane boj vseh zoper vse in takrat je vedno slabjši poteptan. Pravica mora biti nad samoodločbo.

Razdeli Avstrijo in potem jo boš uničil.

Mislím, da take nestrpnosti nikjer ni več na svetu, kakor zdaj na Slovenskem, še Hrvati niso tako nestrpni, da bi vsakega prokleli, ker ni za to novo strujo. Le pri nas „Slovenec“ s svojim strastnim tonom dela tako javno mnenje, da ne more nihče več samostojno misliti, nobene svobode mišljenja ni več pri nas, pravi sužnji smo postali „Slovenčevih“ pisarjev. To je strahovlada, kakor za časa Sula v Rimu. Ali ne bi smela tudi kaka pametna stranka živeti poleg nove? Nova stranka se ne bi smela več imenovati „Slov. Ljudska Stranka“, ker je popolnoma nov program in pravilnik izdala, med tem ko je stranka starinov popolnoma pri starem programu prave Slov. Ljudske Stranke ostala. Torej si to ime po krivici lastijo.

Ljudstvo pravi, da je „Domoljub“ od novega leta sem tako prazen; poprej je vsaj navduševal in tolažil, zdaj pa samo zabavlja zoper Nemce in starine. Gospodarskih članov nima več tako kakor poprej, z eno besedo: list ni vreden, da ga ljudstvo bere.

Mestna gospoda je dobila žaljibog vso moč pri nas v roke! Ljubljanski gospodje so zakomandirali čez podeželne. Nam te mestne ideje nič kaj ne ugajajo, ker so prefantastične in pa tudi preneumne. Mi na deželi čutimo zdaj, kako se ljudstvo slabša, odkar se je začel ta domači boj, za molitev in za prejem zakramentov se ne brigajo, ker smo mi duhovniki oni lepi ugled izgubili, ki smo ga imeli prve tri leta te svetovne vojske.

To so moje skromne misli, ki sem jih po dolgem in trajnem premisleku priznal za prave.

Resnica — še je v cvetu.

V „Poezijah Drag. Ketteja“ (založba L. Schwentner v Ljubljani) čitamo naslednjo pesem:

Resnica.

Skrili so resnico,
deklico nebeško;
vrgli jo v temnico
srednjeveško.

Tam je zdihovala
dolgo, dolgo časa
ta devica, spala
zlatolasa.

Videla ni reva,
kak nebeško solnce

bahal pred vso družbo s svojim bogastvom in rãdodarnostjo.

Kleve je bil pijan sreče in je hotel že dobro razpoloženega, premožnega kmeta takoj prijeti za besedo. Pustil je svoje goste in je hitel k njemu, kar se zasliši tam zunaj krik in vik.

„So že tu! Prihajajo! Že pridejo!“

In vse je skočilo pokonci in drlo ven. Tudi Kleve je tekal z njimi; hotel si je vsaj to dirko, najlepšo in najvažnejšo, поблиže ogledati.

V dveh gostih, dolgih, pestrih vrstah so stali gledalci ob obeh straneh pota kakor dve živi človeški meji, stegovali vratove in bulili z očmi v daljavo. Otroci pa so se tupatam zleknili po tleh in molili glave na pot med nogami odrastlih. V daljavi se je kadil gost, rumen oblak, in videlo se je, kako so semtertja švigali biči po zraku in se spenjale roke, dočim je odmevala pod konjskimi kopiti peščena cesta. Z veliko naglico se je bližala dirka, vedno razločnejše so se videli jezdec in konji in množice ob dirkališču so se zgenile in razmaknile. Dva konja sta prhala spredaj, levo in desno ob poti. En jezdec je zgubil svojo čepico in lasje so mu vihrali v vetru. Potem je naenkrat pridiral tretji konj, velik, težek belec,

ki je prejšnja dva butnil v stran. Množici je pretila nevarnost in kričaje se je umaknila na plan. Eden dirkačev pa se je zakadil z bokom svojega konja v mrežo okna v Klevejevi koči, slišali so se udarci konjskih kopit in takoj nato se je čul kratek krik in stok.

Z vseh strani se je vsula množica tjakaj in našla v pesku krvavega dečka. Dvajset mož se je hkrati zganilo čevenj in ga dvignilo, toda v žrtvi ni bilo nobenega življenja več. Malo glavico je zmečkal udarec kopita. „Za božjo voljo vendar, čegav je? čegav je?“ je kričalo ljudstvo boječe.

Bled in hropeč je planil Kleve s strašno slutnjo med gosto stnjeno množico ...

In z boleznim krikom in srce trgajočim obupom je spoznal v mrivem dečku svojega Pierkena! ...

Nato je samotna hišica pod topoli globoko žalovala. Oboknice niso bile zaprte in lučke so trepetale za okni. Hitro vzplapolajoči in istotako hitro pojemajoči svetli plamenčki sveč so bili kakor vroče solze, ki jih je točila uboga hišica, in trpinčene duše v nji so se zdele kot da bledijo v nemirnem obupavanju in zastoj skušajo uiti.

(Dalje prihodnjič.)

na planine seva,
na zelene holmce.

Slišala nikoli
širnih rek šumenja,
niti v ječi hudi
govorjenja.

Prišel pa je v kraje
v zapuščeni lozi
vitez mlad jahaje
nekdaj skozi.

In ko je zagledal
grad v daljavi črni,
pot si je naredil
sam med trni.

Prišel v grad, v hodnike
je prišel bobneče,
sobe prevelike,
dvore preblesteče.

Groza ga obhaja.
V vsaki grajski sobi
krasno ko sred raja,
tiho, kakor v grobi.

A v dvorani zadnji
glej, leži devica,
kakor dan pomladnji
cvetejo ji lica.

Kakor dan v pomladi
kakor rdeča hruška,
vitka kot v ogradi
belouška.

Kdo bi se premagal,
kdo bi se ne zgubil?
Vitez je omagal,
jo poljubil.

Dražestna devica
vzdihnila, odprla
je oči — ah, ni še,
ni umrla!

Sladko nasmehljala
vitezu se deva,
ljubko pozdravljala
svit je dneva.

Šla je ž njim iz grada
po vsem širnem svetu,
in „resnica mlada
še je v cvetu“.

Jugoslovansko vprašanje.

Nova laška iredentovska organizacija.

Na inicijativo „Futellana Artigiana“ v Trstu, Giovanni Bracija, bivšega predsednika „Commissione executive della Camera del Lavoro“ v Trstu, Danteja Litmanna, bivšega prvaka tržaške socialistične stranke, Edv. Schotta, ustanovitelja tržaške „Unione Economica“, Angela Scocchija, bivšega upravnika „Emancipazione“ v Trstu in drugih se je ustanovilo združenje iredentovcev iz po Avstriji zasedenih pokrajinah. Glavni namen te organizacije je rovanje proti Avstriji. Organizacija bo stopila v ozko zvezo z vsemi demokrati antantnih dežel. V vseh centrih se ustanove odseki za propagando, katere cilj bodi uničenje Avstrije. Organizacija se je izjavila, da poišče tudi zveze tudi med Jugoslavi, kakor obstoječe take zveze že med Italijani v Avstriji in Čeho-Slovaki.

Politični pregled.

Tiskovna centrala v Londonu.

Iz Londona poročajo, da je propagandni minister lord Beaverbrook otvoril novoustanovljeno tiskovno centralo za zunanje čas-

nikarje. Pod poglavjem „ljudski poslaniki“ pripovedujejo „Times“ od 20. junija, da je lord Beaverbrook, angleški propagandni minister ustanovil v Londonu zbirališče za prekomorsko časopisje. Pooblaščen zastopniki nevtralnih, zavezniških in angleških listov naj stopijo tako v zvezo s tem ministrom. Gre za 200 do 300 poročevalcev, ki jim je med drugim na razpolago tudi knjižnica, pisalna in bralna soba. Seveda imajo tudi vse naprave za telefoniranje in telegrafiranje, kakor tudi za podmorsko brzojavljenje. Clani se lahko neposredno zvežejo z vsemi vladnimi mesti, ki jim na gotova vprašanja najlažje dajo pojasnila. Olajša se jim tudi obisk vseh mogočih naprav in podjetij. Lord Beaverbrook je rekel v svojem pozdravnem nagovoru, da naj tuji časniki obiskujejo to zbirališče, da spoznajo duha angleškega naroda. Duh naroda je v sedanji vojni važen tako kakor bitka na bojišču. Prej, za časa najetih armad, je bilo to drugače, danes pa zavisi vse od volje in odločnosti naroda. Bistveno kakor korenine pri rastlini naj bo prepričanje naroda za uspešno vojskovanje. Propagandno ministvo vidi v poročevalcih ljudske poslanike in jim pravi: „Dana vam je možnost, da spoznate angleški narod, mi pa z zaupanjem pričakujemo vaše sodbe...“

Češko-poljska-jugoslovanska konferenca v Krakovu.

V Krakovu se je vršila 2. t. m. konferenca zastopnikov poljske radikalne, socialistične ter ljudski stranki pripadajoče inteligence z zastopniki Čehov in Jugoslovanov. Konferenca je sprejela sledečo resolucijo: Zbrani zastopniki poljske, češke in jugoslovanske inteligence povdarjajo solidarnost interesov in stremljenj češkega, jugoslovanskega in poljskega naroda.

Vojna.

Izpraznitev desnega brega reke Piave smo nadaljevali. Naše čete so se popolnoma umaknile na vzhodni breg.

V Albaniji so Italijani in Francozi pričeli ofenzivo in pridobili nekoliko na prostoru.

V Moskvi so po nalogu antante socialni revolucionarji umorili nemškega poslanika grofa Mirbacha. To naj bi bilo znamenje za ustajo proti boljševikom. Ustaja se je ponesrečila.

Tudi Čeho-Slovaki se morajo pred boljševiki povsod umikati.

Na zahodu pripravljajo Nemci zopet novo ofenzivo.

Nemški drž. tajnik dr. pl. Kühlmann je odstopil.

Dnevne vesti.

Upravništvo „Resnice“ je odslej v Zadrugi tiskarni, v Ljubljani, Dunajska cesta št. 7.

Kam plovemo? Piše se nam z dežele: Na zadnji shod liberalne stranke, ki je pa sedaj nase vzela novo moderno obleko jugoslovanske demokratične stranke, se je po deželi agitiralo takole: Zdaj smo vsi edini, zdaj se gre le za Jugoslavijo, zdaj ni več ne klerikalcev, ne liberalcev, zdaj škof z nami drži itd. S temi klici so šli v Ljubljano in so prišli vsi navdušeni nazaj. Človeka — duhovnika srce boli, ko vidi, da so bili pa ti ljudje najhujši agitatorji za manifestacijske shode, na katerih so nastopali možje poslanci, katerih pa oni nikdar niso volili in za katere smo se trudili in trpeli — mi duhovniki, „Slovenec“ o shodu molči kot noč. Kdaj se bodo merodajnim krogom odprle oči? Sodimo — da je prepozno?

Duhovniki sejejo, kdo pa žanje? Piše se nam: Ko sem čital, kakšno velikansko

slavlje je bilo v Unionu, — še enkrat v Unionu na čast liberalnemu shodu preteklega dne, tedaj so me obšle tele žalostne misli: Tam, kjer smo pri zadnjem katoliškem shodu obsipali naše škofo s cvetjem, tam se zóaj šopiri svobodna misel, tam govore dr. Tavčar, dr. Triller, Iv. Hribar, dr. Kukovec, učitelj Česnik itd. znane liberalne korifeje. Žalostno je to: Mi ubogi kaplani smo zbirali zadnje kronce, da smo na prošnjo toliko zaničevanega dr. Lampeta pokupili akcije Unionove, sedaj se pa niti v klet ne upamo, da ne bi bili inzultrani in imajo svobodomiselnost večino in pravico v kleti in dvorani. Žalostna nam majka. In pri Gospodarski Zvezi? Spominjam se strogo zaupnega sestanka, na katerem je imel le en lajik — tudi sedaj toliko zaničevani g. Jaklič pristop — kot edini zanesljivi lajik, da bi Zvezo rešili propada. In šli smo in žrtvovali, kar smo mogli. In danes? Kdo ima pri Zvezi vso oblast? In Zadrúžna? Ranjki Iv. Traven ni zbežal na Pertovč, ampak je delal tiho in mirno — a za plačilo? Molčimo. Skušnja nas uči: Duhovnik delaj, trpi, se žrtvuj, potem pa — pojdi!

Shodi. Nekdanji vseučilišni profesor Jarcke je zapisal tele besede: „Na vseh velikih shodih je vetravo in dovtipno govorjenje močnejše kakor jedrnat dokazovanje razuma. in na vsakem shodu je toliko manj razuma, kolikor več razumnih bitij je pričujočih.“ Resničnost teh besed smo opazili na mnogih javnih shodih zadnjih mesecev.

Javni politični sestanki. „Vsako posvetovanje“, pravi Jarcke, „h kateremu je pripuščena množica, preneha biti pravo, mirno, preudarjeno razmotrivanje, in postane gledališče, kjer se producira nečimernost.“ — Dopisi slovenskih časopisov o raznih „gledaliških“ pred in med shodi ter po shodih na Gorenjskem, Dolenjskem in Notranjskem nam vedo mnogo o tem povedati.

Pristaši strank. „Glasove šteti, namesto jih tehtati, je prav tako nespametno, kakor je nezmislno šteti bisere in se ne ozirati na njih težo. En sam težak biser je dostikrat več vreden, kakor sto lahkih.“ — Naj nam bodo te besede učenjaka v spodbudo, drugim pa v pouk, zakaj v političnih sporih je dvojna večina; večina števil glasov in večina dokazov. Občinstvo šteje prvo, modri ljudje drugo. Sveto pismo po vsej pravici pravi: „Ne potegni z drhaljo, da bi krivico delal; tudi v pravdi ne privoli v to, kar jih veliko sklene, da bi odstopil od resnice“ (2. Mojz. 23, 2.).

Naš jezik in dr. Mantuani. V Slovenčevem podlistku priobčuje dr. Mantuani oceno o Sičevi publikaciji narodnih vezenin na Kranjskem. O prireditelju piše doslovno: „Naš jezik nima primerne besede, s katero bi mogli označiti zaslužnost dela in izreči zahvalo idealnemu in nesebičnemu prireditelju te publikacije.“ Ne vemo sicer, ali meni gospod doktor „človeški jezik“ sploh ali „slovenski jezik“, vsekakor pa bi mu svetovali, naj raje opusti tak „superlativ“, dasi je Sičevo delo, kakor pravi gospod doktor „pravcati čudež“.

Še enkrat Kurentov album. V frama-zonskem kurentovem albumu najdemo med drugim tudi oglase Gospodarske zveze in Mlekarske zveze v Ljubljani. Mladinskim časom primerno!

Mladinska vrtoglavost. 16. junija je bila na Rakeku Krekova akademija, ki je imela menda to ime zato, ker so mladinski akademiki na drugem delu te akademije, ki se je vršil v liberalni gostilni plesali in sicer, kot so se liberalci pritoževali ostentativno plesali z neko nemčurko, ki je samo nemško govorila, tako, da so bili liberalci in liberalke prisiljeni mladinske akademike zaradi tega „štenkariti“.

Kaj pa to? Nekje so ustanovili podružnico J. D. S. Glavna agitacija po kmetih, pri starih ženicah pod pretvezo „Jugoslavija“. Nihče si ne upa ugovarjati — če ne te snedo same jeze, ker si proti Jugoslaviji. Pod to odejo pa rede stari liberalizem ali bolje rečeno brezverstvo. „Tega ne sprejmemo medse — žena hodi v cerkev.“ „Ta ni zanesljiv, govori večkrat z župnikom.“ Tega tudi ne — ni bila njegova družina na ljudskem taboru.“ Torej tabor in liberalizem skupaj pod odejo Jugoslavija! In sedaj pride Slovenec, za katerega smo vse dali, vse žrtvovali, pa nam dan na dan deli brce, nas smeši, nas sramoti! Ne bomo pozabili, ko bo splošen polom, vam homo že povedali. Niti hlačk še niste nosili, ko smo mi stali v strelskih jarkih, vi ki sedaj mečete blato na svoje brate! Starin.

Brez komentarija v premislek. Po cesti sem šel, kar me vstavi star, zagrizen liberal, steber liberalne stranke od nekdanj. „Zakaj vas pa ni bilo na ljudski tabor?“ me nagovori. „Zakaj pa vas ni nikoli v cerkev“ se mu odrežem. „Veste — pravi liberal — sedaj Vas mi rabimo!“ — Ali ni to velika resnica? Ali se spominjate kaj je enkrat na shodu v Zagorju rekel Vošnjak? Torej naj bomo mi za štafo na shodih ker nas rabijo — da se okrepi liberalizem, da pridejo stari sovražniki sv. cerkve, sv. vere, našega vernega ljudstva zopet na površje, potem bodo še z nami pomedli. O kako se bodo še nekateri kesali! Ali ste pozabili že na vse napade, surovosti liberalnega časopisja pred vojsko? Ali res ne poznate izreka, po njih sadu jih bo spoznati?

Dol. Novice prinašajo pod „Dolenjci pozor!“ z dne 4. julija poročilo o predavanju inženirja dr. Dompierija o načrtu tretje železniške zveze Dunaj—Trst. Oziraje se na dolenjsko zvezo s Trstom pišejo: „Do zdaj smo imeli dva znamenita shoda v Kostanjevici in na Rakovniku pri Št. Rupertu, a na nobenem se ni izpregovorila niti besedica o naših slabih prometnih zvezah, dasi so bili prireditelji shodov na to opozoreni.“ Sicer prežvekuje ta svetovni listič teden za tednom „Slovenčeve“ otročarije in hudobnosti; sedaj se mu je po sreči vendarle v glavi posvetilo kakšno korist ima ljudstvo in bo imelo od lažnjivih hujskarjev.

Kateri je najvišji zakon? Kristus je učil: „Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli.“ To je največja in prva zapoved. Druga je pa tej enaka: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“ (Mat. 22, 37—39.) Framazonska demokracija pa uči v „Domovini“ šte. 5 pod naslovom „Najvišji zakon“: „narodna dolžnost je prva dolžnost, njej se klanjajo vse druge.“ „Svoboda domovine je najvišji zakon.“ „Tu je oni najvišji zakon, ki ga narekuje najvišje čuvstvo ljubezni; dolžnost do domovine, to je narodna dolžnost.“ „Najvišji zakon je: blagor domovine, svoboda naša, svoboda Jugoslavije.“ Vsaka pripomba odveč!

Framasonski demokrati mažejo po svojih listih, da ne rabijo loviti pristašev drugih strank v svojo. Kako je pa to, da se pošilja njih nenaročeni list „Domovina“ po deželi gostilničarjem in drugim, ki niso bili in ne bodo biti kot pošteni katoliki njihovi privrženci, in dasiravno se jim list vračuje, ga vedno še usiljujejo? Njihova dejanja pač drugače govorijo kakor njihove hinavske besede. Vse kaže, da hočejo svoj list vtihotapiti gostilničarjem mesto prejšnjega stanovskega glasa: „Gostilničar“.

Občina Ježica in deželni glavar. Dež. glavar dr. Iv. Šusteršič je prejel sledeči dopis: G. dež. glavar vojvodine Kranjske! Vaše blagorodje! V poročilo na tamošnju njihovo okrožnico z dne 18. junija l. l. Vas občinsko predstojništvo nikakor ne more

črtati iz imenika častnih občanov z ozirom na to, da zasluge ostanejo zasluge, radi katerih je bilo Vaše blagorodje pred leti imenovano častnim občanom tukajšne občine; zasluge radi katerih ste bili imenovani, so pri nas neizbrisne, naj se govori danes karkoli. Občinski odbor je v svoji seji dne 29. junija 1918 enoglasno odobril moj predlog, ker se zaveda, kaj je storil pred leti in da to niso nikake otročarije. Vsled tega se se Vas prosi in zahteva, da ostane Vaše blagorodje častni občan tukajšne občine, kar blagoizvolite vzeti na znanje. — Na Ježici, dne 29. junija 1918. Ahlin, J. Perko, Verbič. Kakor izvemo, bode g. dež. glavar v smislu svoje znane okrožnice, obdržal častno občanstvo občine Ježica.

Občina Dobljče in dež. glavar. Dež. glavar je sprejel sledeči dopis: Na Vaš dopis z dne 18. junija 1918, podpisano poročila glede častnega občanstva, da v naši občini niste bili imenovani, ker ni nihče mislil na tako stvar, pač pa smo navdušeni z vso svojo močjo za Vas. Bog Vas živi še mnogo let, in Vas ohrani pri zdravju! Obžalujemo, da se z majniško deklaracijo sedaj v najbolj viharnih časih dela nemir med ljudstvom, ko bi se z mirom veliko lažje kaj doseglo. S tem malim pisanjem zaključimo in rečemo: Pozdravljeni bodite in Bog Vas živi še mnogo let! — Županstvo občine Dobljče, dne 26. 6. 1918. M. Gešel, župan.

Izjavo proti veleizdajalcem je sklenila občina Bohinjska Bela soglasno s pristavkom: Tukajšnje prebivalstvo navdušeno kliče in deluje v smislu: Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja, Avstrijo! Ivan Burja, župan; Lovro Poljanec, Janez Koselj, F. Oličič.

Občinski odbor Št. Peter pri Novem mestu je v svoji seji z dne 7. t. m. med drugim sklenil tudi sledeče: „Gospod deželni glavar dr. Ivan Šusteršič se soglasno prosi, da blagovoli še nadalje ostati častni občan občine Št. Peter p. N. m., katero čast se mu je dovolila tukajšnja občina nakloniti dne 18. februarja 1917. Tukajšnji občinski odbor prejkoslej neomajamo zaupa svojemu častnemu občanu, gosp. deželnemu glavarju ter ga zagotavlja svoje udane hvaležnosti pročeč ga naealjne vsestranske naklonjenosti.“ Istočasno se je sklenilo: „Obč. odbor občine Št. Peter p. N. m. eooglasno z vso ogorčenostjo protestira proti narodnim izdajalcem odobrujoč znano resolucijo deželnega odbora, v kateri se obsojajo veleizdajalski poskusi dr. Trumbiča nad našim narodom.“ Seje se je udeložilo iz med 24 odbornikov 20. Oba gorenja sklepa sta bila storjena soglasno.

Od resnega do smešnega je samo en korak. To je dokazal g. Bajec. — V Trst se je peljal na dan sv. Rešnjega Telesa, da so tam Tržačanje začudeno gledali njegovo važno osebnost, katera važnost po njegovih izjavah tiči v tem, da je pri njem umrl dr. Krek. Vedno povdarjanje te važnosti je nekdo označil naslednjim: Pri neki hiši so umrli oče. Sinček ob tem dogodku ni imel važnejšega opravka, da je hitel k sosedu in potrkal na prsa: „Pri nas so oča umrli, pri vas pa ne!“

Vodstvo Marijinih družb naj bi nekoliko pazilo na veselo rajanje članic Marijinih družb na liberalnih in mladinskih prireditvah. Trdi se, da so bile ob ustanovitvi J. D. S. tudi nekatere članice Marijine družbe iz Šmarja v narodnih nošah v Ljubljani.

Prvo jugoslovansko ministrstvo. Zaslugo, da se je že v teh dneh sestavilo prvo jugoslovansko ministrstvo imajo naši mladini. Zgodilo se je to ob prilike nove maše v Planini. Da podkrepijo svojo resnost do jugoslovanskega vprašanja, so krokarskemu „stolu“ postavili nove dostojanstvenike

in sicer po načelu „vse mora biti jugoslovansko.“ Tako so stoloravnajoči bili „kralj“, oziroma „ministri“. Tako smo Kranjci po zaslugi mladinov sestavili l. 1918 prvo jugoslovansko ministrstvo. Kdo je bil pri tem zgodovinskem „stolu“ v Planini „jugoslovanski klobasar“, zgodovina še molči. Ko je naš izvestitelj zapuščal družbo se je spomnil na besede dr. Korošca: „Naša stvar dobro stoji.“ Izvestitelj zatrjuje, da je ta čestita njegova jugoslovanska družba stala na jako slabih nogah. Tako smešijo mladini sami jugoslovansko vprašanje!

Kako pridigujejo v cerkvi nekateri mladini. V neki župni cerkvi na Kranjskem je pridigoval mladinec: „Ker se zlasti zadnje čase pri nas širijo razni listi, zato se mi zdi primerno, da Vas opomnim, na to ime kar so se sami knezoškof sami izjavili in edini katoliški listi so ti-le: Bogoljub, ki bi ne smel manjkati v nobeni pošteni katoliški hiši, Domoljub, Slovenec in Jugoslovan. Vsi drugi pa niso katoliški! Tako so rekli prevz. knezoškof, zakaj, bom drugič pojasnil če bo potreba.“ — Koliko je po nepotrebem privlekel mladinec v svoje neresnične trditve prevz. g. knezoškof ne bomo preiskovali. Zanimivo je le, da se priporoča s prižnic „Jugoslovana“, ki obširno priporoča „Kurenta“, ki se norčuje iz škofovske mitre in je poln protiverskih beležk, da se s prižnic na tak način agitira za „Slovenca“ in druge slične liste, ki so polni dokazanih laži in ki so hujskali naj bi naše ljudstvo odločno ne nastopilo proti Trumbiču. Čudno „katoličanstvo“!

Divji zakon. Iz načelstva J. D. S. poroča „Slovenski Narod“: „Pri slučajnostih se je razpravljalo o dopisih nekaterih krajevnih organizacij, ki se z navedbo dejstev pritožujejo nad nedopustno agitacijo pristašev SLS. proti Jugoslovanski demokratski stranki. Sklenjeno je bilo, da se z ozirom na narodno disciplino te pritožbe ne objavijo, temveč da se o njih obvesti vodstvo SLS. s prošnjo, da ukrene potrebne korake proti škodljivemu kršenju narodne sloge.“ — Medeni tedni so proč!

Naše časopise vračajo nekatere pošte, ne da bi jih dostavile naročnikom. Kdor zadnji čas ni prejel v redu „Novic“ ali „Resnice“ naj se oglasi!

Dr. Tavčar s svojim brodom je ni popolnoma zadovoljen. V „Slovenskem Narodu“ je napisal dr. Tavčar članek: „Nekoliko pripomb k gospodarskemu programu J. D. S., kjer pravi o tozadevnem zborovanju J. D. S.: Take skupščine se najlažje primerjajo manevru brodovja, katerega posamezne ladje vozijo sedaj v široki, sedaj v dolgi vrsti. Časih se pripeti napaka, zmede se vrsta in pomešajo se ladje med seboj! Isto je bilo pri našem zborovanju. Tu in tam je morda ena ali druga ladja krenila nekoliko v stran in ravna vrsta se je nekoliko pomešala. Nič ne de! Neizogibno je, da se pri enakih zborovanjih zastopajo tudi nazori, ki kipe bolj iz mladega srca, nego iz ohlajenega premisleka. Pri takih razpravah govori prav rada teorija, dočim stoji izkušnost ali praksa bolj pri strani. Da se v naši novi stranki vsled tega ne rode kaka napačna mnenja, je treba vse storiti, da se pojmi pravočasno razbistre.“ — Tako dr. Tavčar, katerega urne ladje, so takoj, ko jih je prvokrat spustil v morje trčile skupaj. Nadalje razvija dr. Tavčar, kaka naj bi bila J. D. S.: „Dr. Triller je pravilno izjavil v političnem odseku, da demokracija naše stranke obstoja v tem, da ne pozna nobene nadvlade, najmanj pa nadvlade kake manjšine nad večino. Zatorej ne priznavamo nikake nadvlade aristokracije; tudi ne moremo pripoznati načela, da bi v političnem življenju imela duhovščina kot stan tako nadvlado; istotako ne moremo pripoznati,

da bi imel nadvlado kmečki stan, ker demokratična stranka, ki seveda podpira težnje kmečkega stanu, ne more biti izključno samo agrarna stranka; dalje ne moremo pripoznati, da bi imel trgovski ali pa uradniški stan nadvlado po mestih, in končno je tudi izključeno, da bi delavstvo, ki v nobeni kulturni državi ne ivori večine prebivalstva, imelo nadvlado nad vsemi drugimi stanovi. — O referentih na ustanovnem shodu J. D. S. pravi dr. Tavčar: „Morda se posamezni referenti niso dovolj ozirali na zgoraj omenjeni vzor in cilj nove naše stranke. To pa bi bilo tem bolj potrebno, ker je je prevladovalo mnenje — ki sicer ni bilo pravilno — da so referati cenzurirani in da je torej vse, kar so referenti povedali, nekako glas pripravljalnega odbora nove stranke. Zlasti nekateri referati so stvar bolj potlačili, nego da bi bili koristili. Kazali so nekako nestrpnost proti slovenskim bankam, katere stoje v težkem boju z enakimi nemškimi zavodi in katere slovenskemu narodu dosedaj niso prav nič škodovala, temveč narobe, le koristile. Tudi referat o združništvu je bil morda preveč pointiran. Ne trdimo, da so združni in bančni interesi vedno v najlepšem skladu, menimo pa, da vojne med tema dvema oblikama naše gospodarske organizacije ni baš treba. Zlasti pa bi bile lahko izostale razne inkriminacije iz preteklosti, ki nas na prvem shodu Jugoslovanske demokratske stranke niso prav nič zanimala. Čuli smo o „pjavkah“ in čuli smo o voditeljih, ki so združništvo sovražili, ga sovražijo takorekoč še dandanes; čuli smo tolažbo, da so voditelji danes še pri življenju, jutri jih pa že več ni, — torej same igle in iglice, ki so bile namenjene — ali hote ali nehote, tega nečemo raziskavati — koži človeka, ki je sedel pod odrom gospoda poročevalca.“ — Iz vseh teh političnih rekriminacij sledi, da se dr. Ivan Tavčar na svoji novi politični ladji osebno slabo vozi, čeprav je nanjo napleskal novo ime. To družbo družijo samo našprotstvo do katoliških načel.

K izjavi proti veleizdajski agitaciji je pristopilo že mnogo občin. Občina Podhruska pristavlja, da noče naše ljudstvo imeti nobenega stika z veleizdajci in hoče ostati zvesta našemu presv. cesarju Karlu. F. Kunav, župan, Janez Erzar, Franc Stahnečar, Janez Resnik, Janez Šuštar, Tomaž Osolnik, Lovrenc Mali. — Dalje županstvo Dolsko, Sv. Katarina, Preddvor, Senadole, Dolenjavas pri Senožčah itd. Občina Mavčice je sklenila: Ves odbor protestira soglasno proti veleizdajcu Antonu Trumbiču in njegovim pristavšem ter izjavlja odločno, da ostane zvesta domovini Avstriji in presv. cesarju Karlu I. Vstrajati hočemo proti vsem našim sovražnikom v boju z vsemi svojimi silami do konca, obsojamo pa najodločneje grdo sumničenje našega nasprotnika Trumbiča in njegovih pristavšev! Franc Zavrl, župan, Franc Triler, Jože Fajfar, Franc Tesinger, Franc Ješe, Janez Draksler, Valentin Jenko, Matevž Draksler, Janez Jerala, Franc Aleš, Anton Jauhar.

Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem — v strankarski agitaciji. — Uspehi Kalanovcev vedno večji. Liberalizem, osokoljen od Kalanovcev, na celi črti dviga glavo. Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem razpošilja po deželi naslednja pisma: „Veledenjeni! Kakor vam znano, izhaja naše strokovno glasilo „Gostilničar“ sedaj v težkih vojnih časih le vsak mesec enkrat. Ker se večkrat pripete važne stvari, o katerih je neobhodno potrebno nujno obveščati člane tudi tekom meseca, ko „Gostilničar“ ne izide, se nam je zdelo potrebno najti način, na katerega bi najlažje to vršili. Posrečilo se nam je

dobiti uredništvo v Ljubljani izhajajočega lista „Domovina“ za to, da bo po potrebi tudi prinašala članke in vesti o naših stanovskih zadevah. Ker prinaša „Domovina“ sicer zelo važne in zanimive gospodarske in poučne članke ter raznovrstne novice, se nam zdi, da smo tudi vam ustregli, ako smo si zbrali v ta namen baš ta list. Pridobili smo tednik za naš namen že radi tega, ker vemo, da je veliko naših članov, ki se iz katerega koli vzroka ne naročajo dnevnikov. Priporočamo vam za to, da postanete naročnik „Domovine“. Naročnino lahko plačate po priloženi položnici za kolikor mesecev je vam to všeč. Ako postanete naročnik „Domovine“ koristite največ samemu sebi, a tako podprete tudi podjetje, ki stoji na Vaši strani. Ni nam treba povsbej povdarjati, kako velikega pomena je za naš stan in za našo organizacijo če ima na svoji strani poleg strokovnega glasila še v kakem drugem časopisu dobrega prijatelja in podpornika. Načelstvo deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem v Ljubljani.“ — Uspehi Kalanovcev so res z vsakim dnevom večji. Katoliška tiskarna je liberalce pomladila.

Poročnik Ferdinand Šusteršič, sin dež. glavarja, vnovič odlikovan. Imenovani je dobil za hrabrost pred sovražnikom Signum laudis z meči. Poročnik Šusteršič stoji na laškem bojišču.

Porotne obravnave v Ljubljani se prične 26. avgusta.

Vzklik kmetске ženice. „Nisem vedela pred vojsko da imam toliko „žlahte“ v Ljubljani.“

Španska bolezen se je pojavila tudi v Ljubljani in nekaterih drugih krajih kranjske. Bolezen se nanagloma, brez vseh predznakov loti človeka in sicer večinoma v obliki katarja sopil, hudega nahoda in mučnega kašlja. Ob enem se pojavi vročica, ki naraste lahko do 40 stopinj. Značilno je, da če človek že prvi dan čuti skrajno onemoglega in da ima tako težko razboleno glavo, kakor sicer šele po večdnevni vročici. Včasih nastopijo tudi bolečine v raznih delih telesa in motenja prebavil. Začetni mučni glavobol kmalu poleže; vročica se izgubi v 2 — 4 dneh, na kar bolnik hitro okreva. Hujših komplikacij doslej ni bilo opaziti. Na vsak način je nasvetovati, da se oboleli takoj poda v posteljo, kar tako mnogo lažje preмага bolezen. Nalezljivost je velika; po navadi oboli en rodbinski član za drugim.

Rokovnjači na delu. V Trzinu je odnesel neznan tat posestnici Mariji Kecelj znesek 25.000 kron iz skrinje za obleko. Perici Ivani Zrimškovi iz Spodnje Hrušice so odnesli tarovi perila v vrednosti nad 1000 K. — Mariji Zavrlovi v Štepanji vasi je izginil iz svinjaka mlad prešič, vreden 100 K. — Posestnici Uršuli Šemsovi v Zg. Hrušici prešič vreden 350 K. — Neki tukajšnji trgovki je bilo na tramvaju ukradeno iz žepa 147 K. — Babici Ani Zarnikovi v Preserju so neznan tatovi, ko je bila odsotna, odnesli 320 K denarja, 19 metrov platna, čevlje in svinjske masti, vse skupaj v vrednosti nad 1300 K. — V Sp. Golem v občini Želumlje so neznan tatovi odnesli kmetu Josipu Kraljiču 7 mernikov pšenice, 3 mernike rži, 2 kg fižola, 30 kg prekajenega svinjskega mesa, posodo z 10 kg svinjske masti, več kg slanine in pa 80 kg krompirja. — Posestnici Margareti Kozini v Vnanjih Goricah je izginilo iz hiše 11 kg prekajenega mesa in denarja okoli 800 K. — Posestniku Franu Kogovšku v Zaplani so odnesli iz zaprte hiše 3400 K v gotovini. Osumljen je tatvina neki 20letni fant. — V Št. Vidu pri Brdu so odnesli neznan tatovi tobaka, sladkorja, moke in masti za okoli 750 K. — V Gobršah so odpeljali posestnici Agati Žetko 8 mesecev staro te-

lico. — V Hotedrsici so odnesli Ivanu Rozmanu obleko in čevlje v vrednost 900 K. **Poročila** se je v Novem Mestu gđna Zora Štefanovič z g. dr. Rudolfom Ravnikom, odv. koncipijentom.

Stavka v Idriji. Te dni so stavkali rudarji v Idrtji. Delavci so se 10. t. m. vrnili provizorično na delo. Delavcem je obljubljen, da dospe v Idrijo tekom 8 dni en vaigon moke in 5000 kg masti. Pogajanja radi zvišanja plač še nadaljujejo.

Umrli so: V ruskem ujetništvu medicinec Pavel Zamida, sin ravnatelja dež. uradov; v Kranju soproga profesorja ga. Kristina Komatar; v Vižmarjih Ivan Ranter, nadrevident drž. železnice. — V Ljubljani so umrli: Ivan Kokalj, c. kr. carinski nadrevident v pokoju.

„Domovina“ ustavljena za nedoločen čas. Kakor poroča „Slov. Narod“ je izhajanje „Domovine“ prepovedano za nedoločen čas.

Zlate resnice Roseggerjeve. Vse beži od pluga v mesto k kladvu, od kladva k šestilu, od tega k peresu, k doktorstvu in če mogoče do plemenitosti. Nikomur se v državi ne poljubi več biti podlaga, vsi hočejo biti gor na vrhu — ali se naj čudimo, če bi se stavba nekega dne prekucnila? — Drevesa so kakor ljudje: v najboljših letih morajo na bojišče. — Včasih napadajo človeka s kamenjem in ga teptajo z nogami; včasih pa pokleknejo pred njim s pobešenimi očmi. Prvo počenjajo, dokler potuje po zemlji in diha, drugo pa, kedar leži na mrtvaškem odru.

Državni zbor

prične svoje seje 16. t. m. Najprvo prde na vrsto prvo branje budžeta in debata o nujnih vprašanjih, izvzemši vojaške zadeve. Nato pride obtožba ministrov, nakar bo sledilo drugo branje budžeta, kateremu bodo sledila vprašanja vojaškega značaja in druga nujna vprašanja. Vse druge točke bo rešila druga seja načelnikov, ki se bo vršila v ponedeljek 15. julija.

Odločitev, mir

zavisita od naše

gospodarske pripravljenosti. ::

8. Krepite jo s podpisovanjem vojnega posojila.

Gospodarske vesti.

Le do 17. julija je še čas podpisati 8. vojno posojilo. Naj vsak stavi do tedaj svojo domovinsko dolžnost v kolikor mogoče največji meri.

Zasega letošnje krompirjeve letine in najvišje cene. Nova ministrska naredba določa, da je letos zasežen ves krompirjev pridelek ne glede na čas kdaj se krompir izkoplje. Pri občini pa ima množino pridelka letos priglašati le oni, ki je obdelal za krompir več kot 5 hektarov zemlje. Množina ki jo sme vsak posameznik porabiti

se bo končno določila kadar bo pridelek znan. Letošnja naredba tudi določa, da se mora oddajniku, ako mora na ukaz krompir postaviti na določen kraj, ki je oddaljen kot bližnja železniška postaja pač povrniti pri vsakih 100 kg krompirja po 10 vinarjev za vsak kilometer, Kot temeljna prevzemna cena velja ona, ki jo določa min. naredba od 8./3. 1917 t. j. po 15 kron za 100 kg. Na novo pa je k tej ceni dovoljen pribitek 80 kron pri 100 kg, ako se krompir odda do 17. t. m. Kdor ponudi žitnemu zavodu krompir prostovoljno v nakup še pred 15. decembrom prejme zato še posebno nagrado v znesku 5 kron pri 100 kg. Potemtakem dobi oddajnik za 100 kg krompirja pri oddaji do 17. t. m. po 100 kron, potem pa cena pada na vsakih 12 dni za 16 kron tako, da znaša prevzemna cena s 4. septembrom t. l. samo še 20 kron s prej omejeno nagrado za prostovoljno oddaje vred. Ako pa žitni zavod ponudnega krompirja do 1. marca 1919 ne bi odvezel, tedaj prejme oddajnik zaradi čakanja še nadaljno nagrado v znesku 2 kron pri 100 kg. Pri prisilni oddaji se kot prevzemna cena računa samo 15 kron, pri rekviziciji je dovoljen odbitek 20% od cene in ima oddajnik nositi tudi stroške rekvizicije. Kazni so kakor lani: zapor do 6 mesecev, globe do 20000 kron in event. spoznanje blaga kot, zapadlega v prid državi.

Ovce iz Ukrajine in iz Poljske se bodo uvažale v nemške dele Češke in jih bodo oddajali posameznim posestnikom v čredah najmanj po 100 glav. Posestnikom se bo za pašo plačevala posebna odškodnina, ali pa se jim bo živali takoj prodalo v last pozneje pa za vnaprej dogovorjeno ceno pokupilo nazaj.

Konji iz Ukrajine. Kakor čujemo bo kranjsko deželno mesto za vnovčenje živine importiralo iz Ukrajine nekaj dobrih, delovnih konj, ki jih bo oddajalo kmetovalcem po znatno nižjih cenah kakor so sedaj pri nas običajne. Konji bodo menda treh vrst: prav močni, srednji in nekaki poniji, najbrže oni, ki jih po Galiciji imenujejo „Koniki“ in se jih je videlo dosti tudi pri nas pri trenu kateri je prihajal iz Galicije. Marsikdo si je nakupil svoječasno žrebet te vrste. Kdor se za nakup zanima naj se obrne na imenovano vnovčevalnico.

Oddaja sena in slame. Kakor čujemo severne avstrijske dežele in zlasti nemške ugovarjajo proti načinu predpisovanja kontingentov na posamezne dežele čeprav se je obremenitev enakomerno izvršila na podlagi ploskev na katerih se krma prideluje in z ozirom na število živino. Pravijo, da so trikrat vreveč obremenjeni in bi radi oddali le toliko kot lani t. j. komaj dobrih 10% od kontigenta. Ali naj zopet samo dežele v bližini fronte vse dajo? Baj se je Nemcem revizijo sedaj določenih kontingentov že obljubilo. Pozor!

Podpore za preživljanje. Godrnjanja zaradi teh podpor je mnogo opravičenega, mnogo pa tudi neopravičenega. Ljudje so gladni in zato se lahko godrnjačev kmalu dosti dobi. Po zakonu dobivajo podporo tudi svojci večjih posestnikov, posebno če je gospodar vpoklican in se mora zemljišče obdelovati z najetimi močmi. To pa bajtarjem ni prav in godejo: „Če veliki posestniki dobivajo podporo, zakaj bi je pa mi mali ne dobivali?“ Ako imajo bajtari še domače sinove ali hčere, ki so v najboljših letih in ti lahko brez tuje pomoči vse sami lepo obdelajo, potem taka bajta danes več nese, kakor grunt, kateri se mora obdelovati z najetimi delavci ali s posli. Kjer je pa pri bajti doma ostal poleg odraslih otrok še čvrst gospodar, ki sam dela in vse vodi, ondi se pomanjkanje še manj čuti. Drugače je na gruntu, kjer je ostala doma sama žena

in kup malih otrok. — Svarimo ljudi, ki bi radi dobili podporo, pred zakotnimi pisarji. Ti pisarji ljudi le izsesavajo, dosežejo pa ne ničesar. V roke takemu „prijatelju ljudstva“ pade marsikak kmet, ki rad verjame hvalisanje in grožnje, da bo že pritožba komisiji za preživljanje uro navila. Znan nam je slučaj, da je pisar prejel za prošnjo na deželno vlado, jajc, masla in moke. Deželna vlada je odstopila prošnjo okr. glavarstvu „zur Amtshandlung“. Ker je bilo v prošnji navedenih več neresnic, nekaj resnic pa prikritih, je bila rešitev zopet neugodna. Kmet in njegov pisar še nista opešala, kajti „potrkatati treba na prava vrata“. Pisar je za dobro plačilo naredil pritožbo zoper odlok komisije na finančno ministrstvo, češ, tam imajo denar. Finančno ministrstvo je pritožbo odstopilo ministrstvu za dež. brambo in to jo je poslalo okrajni komisiji za preživljanje „zur weiteren Amtshandlung“. Seveda se je kmet zopet jezil ko je dobil noviči neugoden odgovor. To jezo bi si bil pa lahko prihranil, ako bi bil hodil pravo pot.

Iz česa pečejo danes kruh. Kakor poročajo dunajski listi, so preiskali na pritožbo konsumentov kemično kruh, ki ga pošilja dunajska aprovizacija pekovskim velepodjetjem ter našli, da sestoji iz: pokvarjene moke, gnilega in zmrzlega krompirja, repe, drv, krede in papirnatih mase izmočenega, stisnjene papirja. Pa še tega kruha ni dosti.

Karte za niti. V najbližji dobi izda vlada naredbo, s katero bodo uredili trgovino z nitmi. Izda posebne izkaznice za niti. Koliko vrst izkaznic bomo pa še dobili?

Dva vola — 19.480 kron. Mesarki mojster Fr. Lickl v Gradcu je dobil od graške vnovčevalnice za živino dva hrvaška vola, ki nista veljala nič več kot 19.418 kron.

Živila iz kolonij. Francozka si preskrbi cenega živeža iz kolonij Živila plačuje mnogo ceneje kakor je njih cena na splošnem, svetovnem trgu. Iz Maroka se je v Francijo zvozilo mnogo pšenice, ječmena, koruze, fižola, goveje živine in prašičev.

Une artère sud européenne. Francozi se bavijo z načrtom železniške zveze Francije z južnovzhodno Evropo, ki bi šla preko Dižona, Milana, Benetk, Trsta, Ljubljane, Zid. mosta, Zagreba, Beograda, Sofije in Odrina v Carigrad. Posebna proga bi vezala Beograd preko Oršove z Bukareštom, Galacem in Odeso.

Dva brezmesna dneva na teden sta uvedena počenši s 1. majem tudi na Norveškem.

Gospodarska centrala izdelovalcev srpov in kos je ustanovljena. Kdor kaj potrebuje naj se hitro preskrbi, kajti ko se ustanovi centrala, bo blago izginilo. Morda pa ne bo šlo vse v Ukrajino?!

Določitev najvišjih tantiljem in dividend na Ogrskem. Ogrska vlada je izdala naredbo po kateri obrati, ki so dolžni polagati javne račune ne smejo izplačevati višjih dividend kakor so jih izplačevali v letih 1913 do 1916. Izjeme so dovoljene le v onih slučajih, ako dividenda v omenjenem času ni presegala 5%, oziroma, ako se dividend sploh ni moglo izplačevati. Tudi prepoveduje ta naredba izplačevati ravnateljem ali članom ravnateljstva kake večje zneske kot v poprejšnjih letih in sicer tudi v obliki deležev od dobička ne.

Dragljinjske doklade obdavčene. Finančno ministrstvo je sporočilo finančnim deželnim oblastem, da so vsi izredni dohodki uslužbenec, ki jih dovoljujejo službovalci zaradi vojnih razmer pod kakršnimkoli imenom — če tudi le začasno ali izjemoma — (aktivitetne doklade, pokojnine) po § 159, odstavek 1., in § 167, št. 1, 2 in 4 zakonā o osebni dohodarini enako kakor normalni službeni prejemki ali pokojnine podvrženi

dohodninskemu in plačarinskemu davku.

Letošnja oddaja žita. Z ozirom na poročila raznih listov, da se drugod in zlasti po Štajerskem že začena kontingentiranje radi oddaje žit, da potem izostanejo razne preiskave po kmečkih shrabah poročamo, da se bo predpisovanje kontingentov pravkar začelo tudi na Kranjskem. Najprej bo za prvo silo morala dežela spraviti skupaj primerno množino krušnih žit in bo ta množina razdeljena na posamezna glavarstva, ta pa jo bodo zopet razdelila na posamezne pridelovalce. V ta namen se bodo napravila nekaka zbiralna okrožja, ki bodo obsegala po 5 do 6 občin. V vsakem takem okrožju bo poslovala permanentna komisija, obstoječa iz zastopnika pol. oblasti, občine, žitnega zavoda, konsumentov in sedaj vendar enkrat tudi iz zastopnika kmečkih koristi ter bo zasliševala pridelovalce o pridelku na podlagi popisa ploskev in se bo z njimi tako-rekoč dogovorila koliko morejo dati za prvo silo, torej za čas dokler ne bo ves pridelek znan. Takrat se bodo eventualno predpisali zopet novi kontingenti in tudi za letos ni gotovo, da se posebna popisovanja po shrabah ne bi svoječasno vršila. Kakor čujemo se gre sedaj predvsem za preskrbo nepridelovalcev s kruhom do novembra. Pri nas v deželi se seveda ne bo moglo zadosti dobiti in upamo, da je vlada izposlovala primeren dovoz od drugje in tedaj ta kontingent, ki se ga bo sedaj zahtevalo najbrže ne bo posebno visok, seveda občutljiv pa le bo, ker so žita letos znatno slabša kot lani, kajti kar ni pokvarila moča in poleganje pa je deloma uničila toča; marsikje bodo morali žito pokositi za krmo.

Žetev na Ogrskem se je začela s Petrom in Pavlom. Cenijo, da je tamkaj letos bilo v splošnem obdelane več zemlje kot lani, pridelovalna ploskev za žita pa, da je padla, zvečala pa se je ploskev za pridelovanje zelenjadi. Letina je najbolje kazala na desnem bregu Donave, dalje v delu med Tiso in Donavo ter na Slovaškem, medtem ko je v delu Banata kazalo nekoliko slabše. Povprečno računajo žitnega pridelka največ po 600 kg na katastralni oral, pri rži bo pridelek morda še slabši. Krompir kaže lepo. Koruza se je popravila, košnja sena pa je bila izredno slaba. In vendar bo na Ogrskem vedno dovolj sena za prodaj še takrat, ko bomo pri nas trgali slamo s streh.

Ogrska industrija za pitanje prašičev in za meso akc. dr. se je preosnovala v novo akc. družbo pri kateri so vdeleženi s 6 milijoni kron kapitala ogrska akc. dr. za živila, zadruga ogrskih kmetovalcev in splošna konsumna zadruga. Tudi glede žita se Ogrji pripravljajo, da ne bo treba veliko dati v Avstrijo.

Cena žitu in sočivju. Urad za ljudsko prehrano je določil žitnim sočivju nastopne cene: oddaja do 15. jul. pšenica 80 K, rž 80 K, ječmen 75 K; do 31. julija pšenica 75 K, rž 75 K, ječmen 70 K; do 31. avg. pšenica 70 K, rž 70 K, ječmen 65 K; do 30. septembra pšenica 65 K, rž 65 K, ječmen 60 K; do 20. decembra pšenica 60 K, rž 60 K, ječmen 55 K; po 20. decembru pšenica 55 K, rž 50 K, ječmen 50 K, oves 50 K, proso 50 K, kuruza 50 K, ajda 100 K, grah 120 K, leča 150 K, fižol 100 K.

Vojna škoda na Pruskem. V vzhodni Prusiji so Rusi napravili tekom vojne za 1035 milijonov mark škode, poslopij in zgradb so vničili za 350 milijonov mark, odvedli so 13.200 prebivalcev. Oškodovani so prejeli na račun škode kot prve obroke do 18. junija t. l. 960 milijonov mark. Kakor so dognali je bilo porušenih do 30.280 poslopij, doslej pa so jih že na novo pozidali nad polovico t. j. 17.354. Beguncev je bilo okoli štiristo tisoč. Primanjkuje še vedno

samo v Vzhodni Prusiji okoli 88 tisoč konj kakor tudi okoli 100 tisoč krav in volov, približno sedmina predvojnega števila.

Svobodna kupčija na Turškem se je začela. Pred nekaj tedni je bil promet z moko in sladkorjem izročen svobodni trgovini, sedaj pa so prišle v prost promet tudi nekatere tkanine, čaj, kava in vžigalice. Maksimalne cene so odpravljene, transportna dovoljenja niso več potrebna. Davek na vžigalice je odpravljen. Vžigalic je tamkaj največ v prometu švedske in nemške, zelo malo avstrijske provenience.

Izvoz tobaka iz Turčije. Turška vlada je dovolila izvoz 3.000.000 kg tobaka, ki gre povečini v Nemčijo, del pa v Švico, na Holandsko, Dansko, Švedsko in v Ukrajino. Cene se neprestano dvigajo. Slabša vrsta germičana stane kg po 90 pijastrov, bučak po 125 pijastrov. V Aldabasarju plačujejo kg že po 200, v Ajdinu, Magneziji in Ede-mišu še dražje. V Švici se impotirani turški cigaretni tobak plačuje po 340 pijastrov za kg.

Prva železobetonska ladja v Turčiji je bila ob Bosporu spuščena v morje začetkom preteklega mesca. Zgradila jo je neka berlinska stavbna tvrdka, ki si je nalašč v te namene morala v Beikosu ob gornjem Bosporu prej zgraditi potrebno ladjedelnico.

Cena za srebro se je znatno dvignila na Holandskem odkar je izostal uvoz iz Anglije. Zato je državna banka potegnila srebrni denar iz prometa. Čistina v holandskem srebrnem denarju je zelo visoka in znaša 945 delov od 1000. Srebrna industrija je zato mogla goldinarje kaj dobro porabljati mesto navadnega čistega srebra in jih je kupovala za 15 do 20% cražje. Odslej je določena za srebro tudi maksimalna cena, namreč 199,75 goldinarjev za kg.

Krušne karte so uvedene na Francoskem sedaj za vse stanove in za vse pokrajine.

Obrežne naprave v Rouenu na Francoskem so med vojno ob obeh bregovih Sene podaljšali za 12 kilometrov. V letu 1914 je bilo pristanišče urejeno že za 10 milijonov ton. Tudi pristanišče Marseju mislijo še povečati. Stroški so izračunjeni na 123 milijonov frankov. Potom kanala ga mislijo zvezati z Rono, kar bo stalo nadaljnih 100 milijonov frankov.

Francoski listi brez anonc. Posebna vladna naredba določuje, da oni francoski listi, ki se pošiljajo v tujino ne smejo priobčevati nikakih oglasov. Ta korak je vlada

storila le iz strahu, da se ne bi pletle kake kupčije s sovražnikom. Odredba je pri založništvih listov vzbudila veliko razburjenje.

Italjanske Ansaldo-ladjedelnice zvišajo svoj akcijski kapital od 100 na 500 milijonov lir. Te ladjedelnice so v nekaki zvezi tudi s trgovinsko banko (Banca commerciale), s tovarnami Fial in z narodno paroplovno družbo (Societa nazionale di navigazione) v Genovi.

Italjanska „Navigazione generale“ se misli spojiti z italjanskim Lloydom. Obratna glavnicca naj bi se zvišala od 120 na 180 milijonov lir.

Prvi avstrijski c. kr. ekonomijski svetnik. Cesar je podelil naslov ekonomijskega svetnika kot prvemu Ivanu Gwuzdzi, ravnatelju grof Larisch-Moennichovih posestev v Karvinu.

Nazadovanje v žlvinoreji. Po uradni statistiki z dne 31. oktobra 1917 je padlo število živine v Avstriji doslej za 26%, torej približno za četrtino normalnega števila. V celi Nemčiji pa je število živine padlo do istega časa le za 4,4%, na Bavarskem se je število živine med vojno celo za 3,7% zvišalo. Seveda je nazadovanje povsod še večje če bi primerjali padanje v teži.

Kako delajo. Na Dunaju je policija aretirala pet uradnikov in uradnic žitne centrale, ker so prodajali po cele vagone krompirja in moke po visokih cenah.

Karte za tobak bodo uvedene v Ljubljani z 8. julijem, po deželi pa s 5. avgustom t. l.

V štajerskih vinogradih se je vsled stalnega deževja že začela hudo pojavljati peronospora. Žal, da vinogradnikom primanjkuje sredstev za obrambo proti tej bolezni.

Par pujskov 1500 kron. Na zadnjem trgu v Oberhollabrunn na Nižjem Avstrijskem je stal par mladih pujskov 1000 K do 1500 kron. Ljudje so se kar pulili za nje.

Roke povzdigujeta k deželni vladi dr. Tavčar in prelat Kalan!

Nečuveno! Dr. Tavčar in prelat Kalan gresta skupaj k deželnemu predsedniku prosit ga, da naj občino brani proti deželnemu odboru! In temu treba naslov „Za narodne pravice“! Vse to radi tega, ker je deželni odbor sklenil izjavo proti veleizdajalcem in je predložil enako izjavo občinskemu odboru v sklepanje. Veliko zaupanje imata do Njega Exscelence grofa Attemsja. Kaj si je neki grof mislil, ko je videl rjoveča leva v tako poraženi pozi? Eno je gotovo: Nad juridično vedo dr. Tavčarja je moral čisto zdvojiti. Kaj tako komičnega se menda še ni doživelo v palači na Bleiweisovi cesti, kakor tak klavern nastop dveh voditeljev strank!

Razpis ustanov.

Deželni odbor kranjski je s pridržkom naknadne odobritve deželnega zbora vojvodine Kranjske ustanovil za na Kranjsko pristojne obiskovalce c. kr. navtične šole v Kotoru ali kr. mornariške akademije v Bakru **pet ustanov po 1000 K**, ki se s tem razpisujejo.

Prošnje za eno teh ustanov opremljene s krstnim in domovinskim listom, izkazom o premoženju, izkazom o cepljenju koz, dokazilom, da se prosilec nahaja na enem izmed obeh gori navedenih učnih zavodov, oziroma da mu je sprejem na tista zagotovljen. dalje s šolskimi izpričevali je vložiti najkasneje do **1. avgusta 1918** pri podpisanem deželnem odboru.

Deželni odbor kranjski v Ljubljani,
dne 5. julija 1918.

PRIJAVE NA

VIII. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO

SPREJEMA PO ORIGINALNIH POGOJIH IN
DAJE RADEVOLJE TOZADEVNA POJASNILA

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.